

Uzasadnienie

Konieczność nowelizacji rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz. U. poz. 493, z późn. zm.) wydane na podstawie upoważnienia zawartego w art. 30c ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2019 r. poz. 1148, z późn. zm.), wprowadzonego art. 28 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. poz. 374, z późn. zm.), wynika z konieczności określenia sposobu przeprowadzania w 2020 r. egzaminu ósmoklasisty, egzaminu gimnazjalnego, egzaminu maturalnego, egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie i egzaminu zawodowego – w warunkach stanu epidemii.

I. Egzamin maturalny, egzamin gimnazjalny i egzamin ósmoklasisty

1. Egzamin maturalny z przedmiotów obowiązkowych i przedmiotów dodatkowych będzie przeprowadzany tylko w części pisemnej.
2. Część ustna egzaminu maturalnego będzie przeprowadzana tylko dla absolwentów, którzy:
 - aplikują na uczelnię zagraniczną i w postępowaniu rekrutacyjnym są zobowiązani przedstawić wynik z części ustnej egzaminu maturalnego z języka polskiego, języka mniejszości narodowej, mniejszości etnicznej, języka regionalnego lub języka obcego nowożytnego, albo
 - są zobowiązani do przystąpienia do części ustnej egzaminu maturalnego z języka obcego nowożytnego w celu zrealizowania postanowień umowy międzynarodowej.

Do egzaminu ustnego będą mogli przystąpić absolwenci, którzy w terminie do 7 lutego 2020 r. złożą deklarację przystąpienia do egzaminu maturalnego z tego przedmiotu oraz prześlą dyrektorowi szkoły, którą ukończyli lub dyrektorowi okręgowej komisji egzaminacyjnej, do której składali deklarację, informację potwierdzającą zamiar przystąpienia do części ustnej egzaminu maturalnego. W przypadku gdy wyniki z części ustnej egzaminu maturalnego z danego przedmiotu muszą być przedstawione w postępowaniu rekrutacyjnym na uczelnię zagraniczną, absolwent musi dodatkowo złożyć oświadczenie w tej sprawie.

3. W 2020 r. absolwenci przystępujący do egzaminu maturalnego zdają ten egzamin i uzyskują świadectwo dojrzałości, jeżeli z każdego przedmiotu obowiązkowego w części pisemnej otrzymali co najmniej 30% punktów możliwych do uzyskania oraz przystąpili do części pisemnej egzaminu maturalnego z co najmniej jednego przedmiotu dodatkowego. Natomiast ci absolwenci, którzy w 2020 r. deklarowali ponowne przystąpienie do egzaminu maturalnego tylko w części ustnej, w celu otrzymania świadectwa dojrzałości, nie przystępują do tego egzaminu. Otrzymują oni świadectwo dojrzałości, jeżeli we wcześniejszych latach z każdego przedmiotu obowiązkowego w części pisemnej otrzymali co najmniej 30% punktów możliwych do uzyskania oraz przystąpili do części pisemnej egzaminu maturalnego z co najmniej jednego przedmiotu dodatkowego.
4. Absolwenci technikum oraz technikum uzupełniającego dla dorosłych, o których mowa w art. 20 ust. 2 ustawy z dnia 19 marca 2009 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 458, z późn. zm.³⁾), w 2020 r. zdają egzamin maturalny, jeżeli z każdego przedmiotu obowiązkowego w części pisemnej otrzymają co najmniej 30% punktów możliwych do uzyskania. Natomiast ci absolwenci, którzy w 2020 r. deklarowali ponowne przystąpienie do egzaminu maturalnego tylko w części ustnej, w celu otrzymania świadectwa dojrzałości, nie przystępują do tego egzaminu. Otrzymują oni świadectwo dojrzałości, jeżeli we wcześniejszych latach z każdego przedmiotu obowiązkowego w części pisemnej otrzymali co najmniej 30% punktów możliwych do uzyskania.
5. W przypadku absolwentów, którzy w 2020 r. nie przystępowali do egzaminu maturalnego w części ustnej, na świadectwie dojrzałości, aneksie do świadectwa dojrzałości oraz zaświadczeniu o wynikach egzaminu maturalnego w części przeznaczonej na wpisanie wyników z przedmiotów obowiązkowych oraz przedmiotów dodatkowych w części ustnej wpisuje się „W 2020 r. egzaminu nie przeprowadzano”. Absolwenci, którzy w 2020 r. przystępowali do egzaminu maturalnego i nie uzyskali ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych w części pisemnej wymaganych co najmniej 30% punktów możliwych do uzyskania, przystępując ponownie w kolejnych latach do egzaminu maturalnego z danego przedmiotu lub przedmiotów, w celu uzyskania świadectwa dojrzałości, są obowiązani przystąpić również do części ustnej egzaminu maturalnego z przedmiotów obowiązkowych.

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. poz. 1705, z 2011 r. poz. 1206, z 2012 r. poz. 176, z 2013 r. poz. 1265, z 2015 r. poz. 357, z 2016 r. poz. 668 oraz z 2017 r. poz. 60.

6. Absolwenci, którzy w 2020 r. otrzymali świadectwo dojrzałości z wpisem, że w tym roku nie przeprowadzano egzaminu maturalnego w części ustnej, zachowują świadectwa, jeżeli w następnych latach szkolnych, przystępując do egzaminu maturalnego z danego przedmiotu lub przedmiotów obowiązkowych w części ustnej, w celu podwyższenia wyniku z tego przedmiotu lub przedmiotów, nie uzyskają co najmniej 30% punktów możliwych do uzyskania.

W związku ze zmianami zasad przeprowadzania egzaminu maturalnego w części ustnej w projekcie rozporządzenia wyłączono ze stosowania w 2020 r. przepisy ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty oraz rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego dotyczące warunków i sposobu przeprowadzania tego egzaminu, z wyjątkiem przepisów dotyczących:

- zwolnienia laureata i finalisty olimpiady przedmiotowej z przystępowania do egzaminu maturalnego z danego przedmiotu,
- przebiegu egzaminu maturalnego w części ustnej,
- terminu przekazania zadań egzaminacyjnych w części ustnej przewodniczącemu zespołu egzaminacyjnego,
- informowania zdającego o uzyskanej liczbie punktów z części ustnej egzaminu maturalnego,
- zawieszenia lub przerwania części ustnej egzaminu maturalnego w przypadku zagrożenia lub nagłego zakłócenia przebiegu części ustnej egzaminu maturalnego.

Ponadto projekt rozporządzenia reguluje kwestie dotyczące:

- sporządzenia i przekazania do okręgowej komisji egzaminacyjnej wykazu absolwentów przystępujących do egzaminu maturalnego w części ustnej,
- terminu złożenia bibliografii w przypadku absolwentów technikum albo technikum uzupełniającego dla dorosłych, o którym mowa w art. 20 ust. 2 ustawy z dnia 19 marca 2009 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz o zmianie niektórych innych ustaw,
- przygotowania i ogłoszenia harmonogramu przeprowadzania części ustnej w danej szkole,
- ustalenia zespołu przedmiotowego do przeprowadzania części ustnej egzaminu maturalnego w danej szkole, w innej szkole lub w okręgowej komisji egzaminacyjnej oraz poszerzenie katalogu osób, które mogą być powołane w skład zespołu

- nadzorującego o przedstawicieli: organu sprawującego nadzór pedagogiczny, uczelni, placówki doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznych,
- umożliwienia dyrektorom okręgowych komisji egzaminacyjnych przeprowadzenia szkoleń dla przewodniczących zespołów egzaminacyjnych oraz egzaminatorów z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.
 - informowania absolwenta o miejscu i terminie przystąpienia do egzaminu w części ustnej,
 - liczby zadań egzaminacyjnych do części ustnej egzaminu maturalnego z poszczególnych przedmiotów, która zostanie przekazana przewodniczącemu zespołu egzaminacyjnego w danej szkole lub okręgowej komisji egzaminacyjnej,
 - sporządzenia protokołu zbiorczego z części ustnej egzaminu maturalnego,
 - wpisów dokonywanych na świadectwie dojrzałości, aneksie do świadectwa dojrzałości lub zaświadczeniu o wynikach egzaminu maturalnego,
 - zwrotu przez okręgową komisję egzaminacyjną wniesionej przez absolwenta opłaty za egzamin maturalny z danego przedmiotu lub przedmiotów w części ustnej,
 - losowania numerów stolików na egzaminie ósmoklasisty, egzaminie gimnazjalnym i egzaminie maturalnym w części pisemnej – losowanie przeprowadza przewodniczący zespołu nadzorującego lub członek tego zespołu w obecności zdającego,
 - daty wydania świadectwa ukończenia szkoły podstawowej w przypadku uczniów, którzy przystępowali do egzaminu ósmoklasisty w terminie dodatkowym (7-9 lipca 2020 r.). W tym przypadku datą wydania świadectwa ukończenia szkoły podstawowej będzie data przeprowadzenia egzaminu z ostatniego przedmiotu (9 lipca 2020 r.),
 - opłaty za przystąpienia do egzaminu maturalnego w części ustnej w kolejnych latach,
 - ustalenia pięcioletniego okresu przystępowania do egzaminu maturalnego dla absolwentów, którzy w 2020 r. przystąpili do tego egzaminu,
 - terminu i sposobu ogłoszenia miejsca przeprowadzenia w 2020 r. egzaminu maturalnego w terminie dodatkowym.

Projektowane rozporządzenie określa również nowe terminy dotyczące:

- procesu unieważnienia egzaminu, zgłaszania zastrzeżeń do przeprowadzonego egzaminu, dokonywania wglądów do sprawdzonych i ocenionych prac egzaminacyjnych, rozpatrzenia zastrzeżeń do sumy punktów uzyskanych na egzaminie maturalnym, rozpatrzenia odwołania złożonego do Kolegium Arbitrażu Egzaminacyjnego, złożenia oświadczenia o przystąpieniu do egzaminu

poprawkowego, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,

- przekazania przez dyrektora szkoły do dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej oświadczenia o zamiarze przystąpienia do egzaminu maturalnego w terminie poprawkowym, o którym mowa w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego i egzaminu maturalnego.

II. Egzamin zawodowy i egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie

Projektowane przepisy dopuszczają w 2020 r., aby w skład zespołu nadzorującego część pisemną egzaminu zawodowego lub egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie, a także zespołu nadzorującego część praktyczną egzaminu, której jedynym rezultatem końcowym wykonania zadania lub zadań egzaminacyjnych jest dokumentacja, mogły wchodzić (w przypadku braku możliwości powołania osób na dotychczasowych zasadach) również inne osoby, tj. inni nauczyciele, w tym osoby posiadające kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela niezatrudnione w szkole, placówce lub centrum, przedstawiciele organu sprawującego nadzór pedagogiczny, uczelni, placówki doskonalenia nauczycieli i poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, nieposiadający kwalifikacji wymaganych do zajmowania stanowiska nauczyciela.

Ponadto, w celu zapewnienia w 2020 r. odpowiedniej liczby członków zespołu nadzorującego w sali egzaminacyjnej, w której jest przeprowadzana część pisemna egzaminu zawodowego lub egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie oraz w sali egzaminacyjnej lub miejscu przeprowadzania części praktycznej egzaminu zawodowego lub egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie, w której jedynym rezultatem końcowym wykonania zadania lub zadań egzaminacyjnych jest dokumentacja, zaproponowano zwiększenie z 25 do 30 liczby zdających, po osiągnięciu której liczbę członków zespołu nadzorującego zwiększa się o jedną osobę na każdych kolejnych 25 zdających.

Projekt rozporządzenia wprowadza rozwiązania, które z uwagi na sytuację epidemiczną pozwalają w 2020 r. na przeprowadzenie części pisemnej egzaminu zawodowego z wykorzystaniem arkuszy egzaminacyjnych i kart odpowiedzi w przypadku braku możliwości przeprowadzenia próbnego uruchomienia elektronicznego systemu przeprowadzania egzaminów i po uzyskaniu zgody dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej.

Ponadto, w celu zapewnienia bezpieczeństwa zdających, wprowadzono zmianę polegającą na tym, iż w 2020 r. losowanie stanowisk egzaminacyjnych na egzamin zawodowy i egzamin

potwierdzający kwalifikacje w zawodzie przeprowadza albo przewodniczący zespołu nadzorującego lub członek zespołu nadzorującego w obecności zdającego, albo przeprowadzane jest ono z wykorzystaniem automatycznego losowania i przydzielania stanowisk egzaminacyjnych przez odpowiednio elektroniczny system przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie lub elektroniczny system przeprowadzania egzaminu zawodowego.

W projekcie rozporządzenia zaproponowano przepisy umożliwiające przystąpienie do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie uczestnikom kwalifikacyjnych kursów zawodowych, które kończą się nie później niż na tydzień przed terminem egzaminu.

Uwzględniono również rozwiązania dla szkół policealnych. Przesunięto na 15 września 2020 r. termin przekazania przez dyrektora szkoły policealnej, która realizuje podstawę programową kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego, do okręgowej komisji egzaminacyjnej wykazu absolwentów, którzy otrzymali świadectwo ukończenia tej szkoły oraz certyfikat w zakresie ostatniej kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie, w którym kształciła ta szkoła, celem wydania dyplomu zawodowego.

Wskazano również daty wydania świadectwa ukończenia szkoły policealnej w roku szkolnym 2019/2020 o rocznym okresie nauczania:

- 1) w przypadku uczniów, którzy przystąpili do egzaminu zawodowego w terminie głównym – datę 28 sierpnia 2020 r.,
- 2) w przypadku uczniów, którzy przystąpili do egzaminu zawodowego w terminie dodatkowym, oraz uczniów, którzy zostali zwolnieni z przystąpienia do egzaminu zawodowego – datę przeprowadzania ostatniego egzaminu zawodowego w terminie dodatkowym.

W projekcie rozporządzenia uregulowano również kwestię promocji na semestr programowo wyższy słuchacza szkoły policealnej, który z przyczyn losowych lub zdrowotnych nie przystąpił do części pisemnej lub części praktycznej egzaminu zawodowego przeprowadzanego w terminie głównym w roku szkolnym 2019/2020 albo przerwał ten egzamin zawodowy z części pisemnej lub części praktycznej, a mimo to uzyskuje promocję na semestr programowo wyższy. Warunkiem w tej sytuacji jest otrzymanie ze wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych pozytywnych semestralnych ocen klasyfikacyjnych oraz złożenie wniosku do dyrektora szkoły o przystąpienie do części pisemnej lub części praktycznej tego egzaminu w terminie dodatkowym.

W projekcie rozporządzenia zaproponowano także skrócenie w 2020 r. terminów dotyczących egzaminu zawodowego w zakresie:

- ogłaszania przez dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej terminu egzaminu,
- procedury związanej z unieważnieniem części praktycznej egzaminu, którego jedynym rezultatem końcowym wykonania zadania lub zadań egzaminacyjnych jest dokumentacja,
- zgłaszania do części pisemnej lub części praktycznej egzaminu, której jedynym rezultatem końcowym wykonania zadania lub zadań egzaminacyjnych jest dokumentacja, zastrzeżeń jeżeli w trakcie egzaminu zostały naruszone przepisy dotyczące jego przeprowadzania,
- weryfikacji sumy punktów uzyskanych przez zdającego w części pisemnej lub w części praktycznej egzaminu,
- odwołania od wyniku weryfikacji sumy punktów z części pisemnej egzaminu do Kolegium Arbitrażu Egzaminacyjnego,
- ustalania przez dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej szczegółowego harmonogramu przeprowadzania części praktycznej egzaminu i przekazania przewodniczącym zespołów egzaminacyjnych,
- informowania o miejscu przystąpienia do części praktycznej egzaminu,
- wyznaczania egzaminatorów do przeprowadzenia części praktycznej egzaminu,
- zorganizowania części praktycznej egzaminu dla uczniów lub absolwentów innej szkoły albo dla osób, które ukończyły kwalifikacyjny kurs zawodowy w innym podmiocie prowadzącym dany kurs.

III. Egzamin ósmoklasisty i egzamin maturalny dla uczniów i absolwentów Szkoły Podstawowej im. Komisji Edukacji Narodowej w Warszawie oraz Liceum Ogólnokształcącego im. Komisji Edukacji Narodowej w Warszawie, wchodzących w skład Ośrodka Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą, które prowadzą kształcenie dzieci obywateli polskich czasowo przebywających za granicą zgodnie z podstawą programową kształcenia ogólnego.

W projektowanym §11j określa się zasady organizowania egzaminu ósmoklasisty i egzaminu maturalnego dla uczniów i absolwentów szkół, o których mowa w art. 8 ust. 5 pkt 2 lit. c ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, realizujących kształcenie na odległość, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 47 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe.

Projektowane rozwiązanie zakłada, że egzaminy będą mogły być przeprowadzone w siedzibie przedstawicielstwa dyplomatycznego, urzędu konsularnego lub przedstawicielstwa wojskowego Rzeczypospolitej Polskiej za granicą lub w szkole, o której mowa w art. 8 ust. 5 pkt 1 lit. a lub pkt 2 lit. c ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, właściwych ze względu na miejsce zamieszkania ucznia lub absolwenta.

W celu przeprowadzenia egzaminów dyrektor Ośrodka Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą powołuje zespół egzaminacyjny, w skład którego wchodzi nauczyciele szkół, o których mowa w art. 8 ust. 5 pkt 2 lit. a i c ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, oraz osoby nieposiadające przygotowania pedagogicznego będące pracownikami przedstawicielstwa dyplomatycznego, urzędu konsularnego lub przedstawicielstwa wojskowego Rzeczypospolitej Polskiej za granicą. Dyrektor Ośrodka Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą jest przewodniczącym zespołu egzaminacyjnego. Przewodniczący zespołu egzaminacyjnego powołuje na swoich zastępców osoby kierujące szkołami – w przypadku gdy dany egzamin jest przeprowadzany w siedzibie szkoły, o której mowa w art. 8 ust. 5 pkt 1 lit. a lub pkt 2 lit. c ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, oraz kierowników przedstawicielstw dyplomatycznych, urzędów konsularnych lub przedstawicielstw wojskowych Rzeczypospolitej Polskiej – w przypadku gdy dany egzamin jest przeprowadzany w siedzibie tych przedstawicielstw lub urzędów.

W związku z sytuacją epidemiczną i ograniczoną możliwością przekraczania granic państwowych, zarówno polskich jak i krajów pobytu uczniów, których dotyczy projektowane rozwiązanie, umożliwienie zdawania egzaminu ósmoklasisty i egzaminu maturalnego na terenie krajów pobytu uczniów stanowi jedyną możliwość przystąpienia do ww. egzaminów w bieżącym roku szkolnym.

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewidywany termin wejścia w życie rozporządzenia nie narusza zasad demokratycznego państwa prawnego i jest uzasadniony ważnym interesem państwa.

Projekt nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt nie zawiera przepisów technicznych wymagających notyfikacji w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597) oraz nie podlega notyfikacji na zasadach przewidzianych w tym rozporządzeniu.

Projekt rozporządzenia nie wymaga przedstawienia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, celem uzyskania opinii, dokonania konsultacji albo uzgodnienia.

Odnosząc się do § 12 pkt 1 załącznika do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. z 2016 r. poz. 283), należy stwierdzić, że rozporządzenie uwzględnia regulacje, w stosunku do których nie ma możliwości, aby mogły być podjęte za pomocą alternatywnych środków.